

BYÚSTÓ: "L. KAPITÁNY ÖRSÉGE, JMCÓ" KÉPÍTÉS
BYÚSTÓ: 1934.

--	--	--	--

TART.: "MESTEREK ÉS MŰHELYEK"

ÁLLADÓ: NEPRÁZSI KIALLITÁS MARCAUBAN

65 lap, 1 kötetben, 1 kiállításban.

1 alaprajz

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

FŐZŐRAJZI MŰTÁJ: MARCAUBAN

SZÁM MŰTÁJ: XXIX

LELTÁR SZÁM:

A Marcali Helytörténeti Múzeum állandó néprajzi kiállításának költségvetési tervezete

A kiállítás címe: Mesterek és Műhelyek

A kiállítási koncepció öt mester műhelyének bemutatását és az egykori - két háború közötti- legnagyobb, ősszel tartott (november 5) marcali vásár megjelenítését tervezi.

E kiállítás kivitelezési munkáinak várható anyag és munkadíj költségei:

1. *Installáció*

A műhelyekben elhelyezett szerszámok részére polcok készítése, mézeskalácsos műhelybe kemence építése, díszlakatos műhelybe tűztér rekonstrukciója szükséges.

Anyag és kivitelezési költség

250 ezer Ft

2 db sátor

74 e. Ft

2. *Babák*

A műhelyekben négy felnőtt és egy gyermek bábu beöltöztetve egy-egy munkafolyamat bemutatására.

Ára:

250 e. Ft

A vásári jelenetben három árus, és négy vásárló

Ára:

350 e. Ft

A babák gyártását a balástyai Pixis BT. vállalja.

Referencia munkájuk az ópusztaszeri Történelmi Emlékpark Magyar Promenádnál c. kiállítása.

3. *Késztermékek*

A vásár két berendezett sátrat és egy ponyván áruló iparost jelenít meg. Mind a három mester teljes vásári készlettel mutatkozik be. Emellett két műhelyben végzett munkafolyamathoz is szükséges félkész termékek legyártása.

Képfestő műhelybe 20 m mintázás alatt álló vászon

18 e. Ft

A vásári sátorban különböző mintázatú (marcali mesterek által egykor gyártott) végvásznak

162 e. Ft

A termékek legyártását eredeti nyomófákkal Sárdi János képfestő mester vállalja Nagynyáradon.

A mézesbábos műhelyében félkész termékek a munkaasztalra készítve díszítés céljából. 10 e. Ft

A vásári sátor áruval való berendezése 50 e. Ft

Gyártó: Fehér Jánosné mézeskalácsos Keszthely

Fazekas áruja a vásárban 70 e. Ft

Gyártó: Kapitány Julianna fazekas mester

Kötélgyártó portékája kerítésre kipakolva a vásár háttérében 40 e. Ft

Gyártó: Auth Henrik kötélgyártó mester Mecseknádasd

4. Restaurálás

Műhelyek berendezéseinek, munkaeszközeinek tisztítása, konzerválása. 140 e. Ft

12 bábu viseletének tisztítása, restaurálása. 90 e. Ft

5. Tárgyvásárlás

Három korabeli férfi és egy gyermek öltözet, bontásból származó nyílászárók a műhelyekhez 100 e. Ft

6. Kiállítás kivitelezési munkái

Matuczka Ferenc a Rippl-Rónai Múzeum grafikusa és kiállítás rendezője + 1 fő munkadíja a rendezés idejére (kb.10 nap) 214 e. Ft

7. A kiállítás tervezési, szervezési, anyagválogatási munkái

Imrő Judit és L. Kapitány Orsolya a Rippl-Rónai Múzeum néprajzosai 530 e. Ft

Kokályné Simon Andrea gyűjteménykezelő 90 e. Ft

(a honorárium tartalmazza a szja és a Tb költségeit)

8. Világítás és biztonságtechnika

a./ Az utca, a műhelyek és a vásárban elhelyezett sátrak megvilágítása.

b./ A festett háttér rejtett világítása.

c./ A kiállítótér korszerű védelmét lézeres érzékelők biztosítják.

A szabadon elhelyezett múzeális tárgyak védelmére az új állandó kiállításokban ilyen jelzőket szerelnek fel.

(pl. szekszárdi múzeum új állandó kiállítása)

Anyag, munkabér és járulékos költség

520 e. Ft

Tervező és kivitelező: Kováts Péter érintésvédelmi szakértő

9. Vásári háttér

Vásári háttér tervezési és festési munkái 360 e. Ft
(vázlat mellékelve)

Tervező és kivitelező: Gáspár András díszlettervező-festőművész

Háttér vászonlapjához rétegelt lemez kereten munkadíjjal 150 e. Ft

Vászon, festék, cérna, szeg, ragasztó 100 e. Ft

A festési munkához műterem bérleti díja(1 hónapra) 60 e. Ft

10. Kiállításvezető

Színes leporelló, 8 db fotóval

Nyomdaköltség, fotó 200 e. Ft

Fotó: Gőzsy Gáborné

Összesen: 3828 e. Ft

Kaposvár, 1998.02.18.

L. Kapitány Orsolya
néprajzkutató főmúzeológus

Imrő Judit
néprajzkutató múzeológus

Allandó néprajzi kiállítás tervezete

A Marcali Helytörténeti Múzeumban 1972-ben készült állandó néprajzi kiállítás több , mint húsz éve fogadja a látogatókat.

Az akkor igényesen összeállított és kivitelezett kiállítás napjainkra elavult.

A szakmai követelmények és a kutatásban elért eredmények indokoltá teszik , hogy a régi kiállítás helyébe újat hozzunk létre.

Az állandó néprajzi kiállításoknak vállalkoznia kell a jövőben arra, hogy egymásra épülve mutassák be a paraszti kultúra és a hozzá kapcsolódó kulturrétegek egy -egy területét , hogy ezáltal minél teljesebb kép alakuljon ki az itt élőkben és az ide látogatókban is a megye népi kultúrájáról.

Az 1992-ben megnyílt " Fejezetek Somogy Néprajzából "c. állandó néprajzi kiállítás Kaposváron már e gondolta jegyében készült.

A jelen tervezet már e hosszútávú elképzelést figyelembe véve , és a múzeum néprajzi gyűjteményének ismeretében készült.

Az 1960-as évek elejétől a néprajzos szakemberek a tárgygyűjtések során fokozott figyelmet szenteltek a kihalóban lévő mesterségek eszközkészletének megmentésére.

Ha a múzeumok tulajdonába került műhelyek anyagát összevetjük a tudományos kutatások e területre vonatkozó eredményeivel , teljes képet kaphatunk e térség egyes iparágainak helyzetéről és szerepéről.

A kiállításban 5 műhely bemutatását tervezzük . Egyes mesterségek késztermékét vásári jelenetben mutatjuk be.

Bemutatásra kerülő műhelyek

1. Cipész (A Helytörténeti Múzeum által 1982-ben
Nikláról begyűjtött műhely)
2. Kötélverő (A Helytörténeti Múzeum által 1984-ben
Csömendről begyűjtött műhely eszközkész-
lete)
3. Díszkovács (A Helytörténeti Múzeum által 1975-ben
vásárolt Hichman -féle műhely tárgyai)
4. Képfestő (Matcaliból, Nagybajomból és Kaposvárról
a Helytörténeti Múzeumba és a Rippl-Rónai
Múzeumba bekerült tárgyegyüttesekből vá-
logatva)
5. Mézeskalácsos és gyertyaöntő (Marcaliból és Kapos -
várról a gyűjteményekbe került tárgyak
közül rendezve)

A takács mesterség jelentőségét e térségben késztermékek bemutatásával kívánjuk reprezentálni.

A kiállítás leglátványosabbnak ígérkező része a vásár lesz, ahol két sátrat állítanánk fel -egy képfestőt, és egy bábost teljes árukészlettel.

A vásár lehetőséget kínál arra , hogy a környék viseleteiből is megjelenítsünk néhányat. Az árusokkal együtt 5-6 babát tervezünk felöltöztetni századfordulós viseletbe.

A kiállítótér építészeti adottságait figyelembe véve és azt felhasználva olyan elrendezési elvet kívánunk követni , amely a szakmai szem-

pontok mellett a tér célszerű kihasználására is törekszik.

A látogató a kiállítást a képtáron keresztül közelíti meg. Bejutva a néprajzi részbe balról a kékfestő műhely részlete fogadja.

Az emeleti lépcsőfeljárót követően a mézesbábos műhelye kerül berendezésre, teljesen elkülönítve (álfallal) a boltívek alatti vitrinektől.

A boltívek alá beépített vitrinekbe a takács mesterség bemutatását tervezzük. A másik két boltív alatti vitrin helyét nem kívánjuk beépíteni, mert a vásári teret tagasabbá tudjuk tenni. A vásárnak ívelt háttérrel tervezünk nagyméretű fotóval. Előtérbe kerül két sátor teljes árukészlettel. A vásári forgatag rekonstrukcióját viseletbe öltöztetett bábukkal oldjuk meg.

A kenderfeldolgozás helyén századfordulós utcaképet mutatunk be, és mivel a kötélgyártás udvari -utcai mesterség is volt, ezért e környezetbe helyezzük ennek a mesterségnek a hagyományos szerszámait és termékeit.

A szobarészlet helyére a díszkovács műhelye, a szövőszék helyére pedig a kis helyigényű cipésműhely kerül.

Installáció

Az egész kiállítást a járószintre tervezzük lehozni és mivel a műhelyek vagy műhelyrészletek eredeti formájukban jelennének meg, ezért a padozat is ehhez igazodna.

A tér műhelyekre és vásárra történő tagolását álfalazattal és nyílászárók rekonstrukciójával oldjuk meg.

A világítást -korszerűsítése és szabványosítását követően-a tagolt tereknek megfelelően energiatakarékos lámpákkal tervezzük megvalósítani.

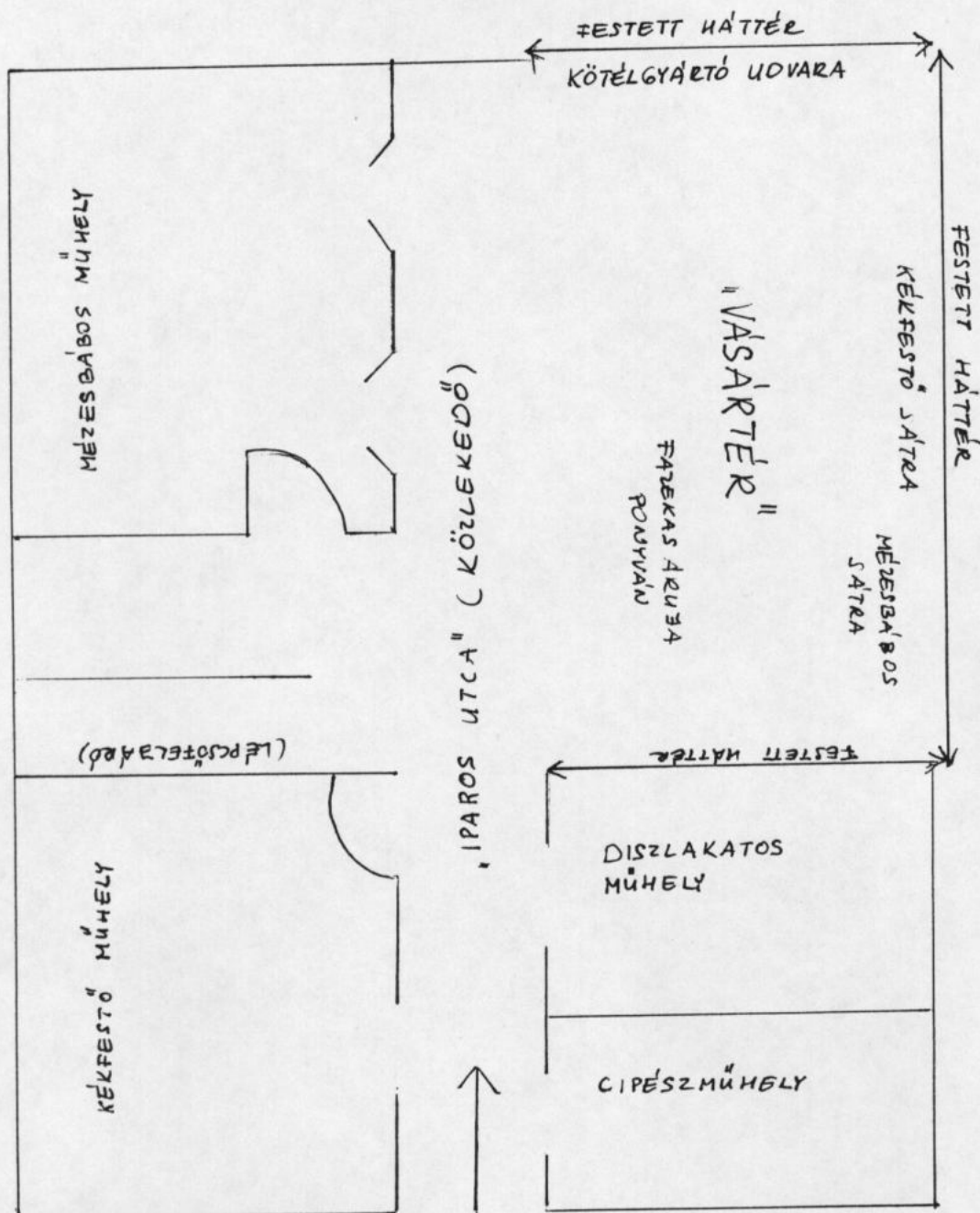
L. Kapitány Orsolya

Imrô Judit

"MESTEREK ÉS MŰHELYEK"

ÁLLANDÓ NÉPRAJZI KIÁLLITÁS MARCALIBAN

A "MESTEREK ÉS MŰHELYEK" CÍMŰ KIÁLLITÁS ALAPRAJZI VÁZLATA

ALAPTERÜLET: 120 m²

- I. A kiállítás címe: Mesterek és műhelyek
- II. A kiállítás helye: Helytörténeti Múzeum földszinti kiállítóterme
- III. A kiállítás célja: Somogyi parasztság részére termelő iparosok eszközkészletének és termékeinek bemutatása, kiegészítve a korabeli paraszt - polgári viseletekkel
- IV. A forgatókönyvet készítette: L. Kapitány Orsolya néprajzos
Imrő Judit néprajzos
- V. A kiállítás installációja:
- Bevezető tábló 80 x 100 cm

Kékfestő műhely

1 db tábló

40 x 60 cm

1 db tároló polc

200 x 250 x 45 cm.

50 cm-es polcozással

A boltív mentén a két térfelet le kell választani a műhelyek tagolása miatt álfalazattal.

1 db tároló

160 x 35 cm - 20 cm dőlésszögben készített, mintakendők

bemutatására szolgáló tárló, a radiátor takaróval egybeépítve, a hátlapja üveggel borítva.

A ducok fölé üvegborító

160 x 30 x 10 cm.

Padozat: bontásból származó, lapjára fektetett nagyméretű téglá

Köteles műhely

1 db tábló

40 x 60 cm

Lépcső felőli rész lezárása deszkázattal

Padozat: döngölt föld

Mézesházas műhely

1 db tábló

40 x 60 cm.

kemence rekonstrukció

boltívek lezárása álfalazattal

Padozat: hajópadló

Takács mesterség

3.

1 db vitrin	205 x (49+23+50) x 165	a kivitelező által pontos méretezés szerint
1 db vitrin	198 x (49+33+50) x 165	a kivitelező által pontos méretezés szerint
1 db pozdorja borítás a bejárati boltívbe	150 x 227 cm	
1 db tabló	40 x 60 cm	
30 db sodrófa a textilek bemutatásához		

Vásár

Kb 600 cm hosszú hajlított funérlemez háttér, amely a fotó hordozója		
3 db tabló	40 x 60 cm	
2 db sátor		
1 db állvány	170 x 170 cm.	
Padozat: taposott föld		

Díszkovács

1 db vitrin	198 x 318 x 48 cm
-------------	-------------------

Tüztér rekonstrukció

A vásárt és a díszkovács műhelyet elválasztó álfalazat a boltívek eltakarásával.

Padozat: lapjára fektetett nagyméretű téglá

4 szemű ablakkeret belső párkánnyal

1 db tabló

40 x 60 cm.

Műhelybeépítés (álfalazat)

170 x 203 cm (mennyezetig lezárva)

Kaptafa tároló polc

5 soros

Padozat : hajópadló

80 x 100 cm pozdorja lap

A parasztság részére a manufaktúrák, majd a gyáripari termékek megjelenése előtt falusi, mezővárosi városi iparosok készítettek a kor technikai színvonalának megfelelő jó minőségű munkaeszközöket és használati tárgyakat. Egyes mesterségek művelői élelmiszerek előállítására, ill. élelmiszeralapanyagok feldolgozására szakosodtak.

A kézművesek érdekeik védelmében céhekbe tömörültek, amelyek megyénk területén jelentősebb számban csak a XVIII. sz. végén, XIX sz. első felében szerveződtek meg.

Marcali környékén, a Kéthelyi takácscéh kapott elsőként 1749-ben privilégiumot.

1819-ben a Marcali ácsok és kőművesek, majd 1839-ben a szakácsi, a tapsonyi, a nemesdedi és a böhönyei vegyescéhek kapták meg kiváltságleveleiket.

1872 után a céhrendszer megszűnését követően az iparosok érdekvédelmét az ipartestületek látták el. Marcaliban - az 1828. évi országos összeírás szerint - a következő iparosok dolgoztak: csizmadiák,

szűrszabók, gombkötők, fésűsök, szűcsök, bocskorkészítők, süveggyártók, szabók, vargák, kékfestők, kovácsok, lakatosok, fazekasok, kötélverők, órássok, pékek, bábosok, szappanfőzők, kéményseprők, borbélyok, cipészek, a legnagyobb számban takácsok.

Az alapvető használati cikkek előállításában a helyi kézműveseké volt az elsőbbség, akik napmint nap felkereshetők voltak, (takács, kovács, csizmadia, bognár, szabó) de a választék tekintetében a vásárokon megjelenő városi mestereknek, az újat, divatosat kínálóknak volt előnye.

Az új divatot közvetítették a kékfestők, a cipészek, a kalaposok és a németszabók is.

Tárgy

Fotó, grafika

Installáció

Szöveg

6.

Az iparosok a falu és a város lakóinak igényeit figyelembe véve készítették termékeiket. A hagyományos iparágak közül a kiállításban bemutatásra kerülő műhelyek még a XX. század közepét is megélték.

Kékfestő műhely

A fal

40 x 60 cm tabló

A kékfestés, mint a kelme-festék egyik speciális technikája Kelet-Ázsiából ered. Magyarországon történő meghonosítását elsősorban a hazájukból elvándorolni kényszerült német mestereknek köszönhetjük.

Somogy megyében dolgozó mesterek az 1764-től működő pozsonyi céghez csatlakoztak.

Nagyatád 1797-ben,

Nágocs 1799-ben.

A mesterek nagyobb számban a nemzetiségi vidékeken telepedtek meg, ahol németek, horvátok és vendek laktak.

A negatív mintázáson alapuló eljárás során a fehér vászonra kézi mintázóval szigetelő anyagot, ún. "papot" vittek fel, száradás után pedig indigó csávéban festették kékre, de e technikával zöld és piros alapszínű is készült.

A szigetelő massa alatt festetlen maradt a vászon, a kénsavas sósavas fürdőt követően.

A mintázáshoz használt formákat részben a mesterek, részben vándorló formakészítők, ún. Formschneiderek, Modelstecher-ek állították elő.

A legkorábbi mintafák fából készültek, (dió, körte, szelidgesztenye) a XIX. századiak között egyre gyakoribb lett a tölgy és a bükk használata, amely a minták változásával hozható összefüggésbe.

Tárgy	Fotó, grafika	Installáció	Szöveg	8.
59.23.1. fa nyomóduc		160 x 35 cm, 20 cm dőlésszögben készült tároló a radiátor fölött. A ducok fölé üveg borító	<p>A XVIII. század végén a faducok finomabb részleteihez vörösréz drótot és lemezt használtak fel.</p> <p>A XIX. sz.-ban szinte már teljes egészében fémből formázták a divat változásaihoz gyorsan alkalmazkodó új mintákat. Somogyban kedvelt minta volt a pettyes, csirkeszemés, birkaszemés, napos, zabszemés, búzaszemés éppúgy, mint a gyertyalángos vagy a kávészemés.</p> <p>A magyar lakosság körében a XIX. sz. elejétől, a viselet kiszínesedésével kezdett általánossá válni a kékfestő anyagok használata.</p> <p>Megtaláljuk a hétköznapi, az ünnepi, és a gyászviseltben egyaránt egészen a XX. század közepéig.</p>	
59.12.1. fa nyomóduc				
69.88.71. nyomóduc				
4455. nyomóduc				
69.88.112. nyomófa				
69.88.74. nyomóduc				

Tárgy	Fotó, grafika	Installáció	Szöveg	9.
18 db mintakendő		160 x 120 cm fehér laminált lap, előtte 0,5 cm-es üveglap		
69.88.118. nyomóduc		200 x 250 x 45 cm tároló polc		
69.88.86. nyomóduc				
69.88.55. nyomóduc				
69.88.54. nyomóduc				
69.88.88. nyomóduc				
69.88.26. nyomóduc				
69.88.34. nyomóduc				
69.88.149. nyomóduc				
69.88.89. nyomóduc				

Tárgy -----	Fotó, grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----	10.
69.88.20. nyomóduc				
69.88.21. nyomóduc				
69.88.85. nyomóduc				
69.88.161. nyomóduc				
69.88.130. nyomóduc				
69.88.158. nyomóduc				
69.88.68. nyomóduc				
69.88.125. nyomóduc				
69.88.4. nyomóduc				
69.88.27. nyomóduc				

Tárgy

Fotó, grafika

Installáció

Szöveg

11.

69.88.140.
nyomóduc

69.88.79.
nyomóduc

69.88.132.
nyomóduc

69.88.82.
nyomóduc

69.88.109.
nyomóduc

69.88.42.
nyomóduc

69.88.51.
nyomóduc

69.88.84.
nyomóduc

69.88.93.
nyomóduc

69.88.19.
nyomóduc

Tárgy

Fotó, grafika

Installáció

Szöveg

12.

69.88.191.
nyomóduc

69.88.81.
nyomóduc

69.88.80.
nyomóduc

69.88.73.
nyomóduc

69.88.111.
nyomóduc

69.88.29.
nyomóduc

69.88.77.
nyomóduc

69.88.31.
nyomóduc

69.88.76.
nyomóduc

69.88.96.
nyomóduc

Tárgy

Fotó, grafika

Installáció

Szöveg

13.

69.88.25.
nyomóduc

69.88.61.
nyomóduc

69.88.72.
nyomóduc

69.88.30.
nyomóduc

69.88.70.
nyomóduc

69.88.156.
nyomóduc

69.88.164.
nyomóduc

69.88.23.
nyomóduc

69.88.169.
nyomóduc

69.88.90.
nyomóduc

Tárgy	Fotó, grafika	Installáció	Szöveg	14.
69.88.97. nyomóduc				
69.88.120. nyomóduc				
69.88.148. nyomóduc				
69.88.32. nyomóduc				
69.88.48. nyomóduc				
69.88.95. nyomóduc				
69.88.28. nyomóduc				
69.88.166. nyomóduc				
69.88.99. nyomóduc				
69.88.75. nyomóduc				

Tárgy

Fotó, grafika

Installáció

Szöveg

15.

69.88.139.
nyomóduc

69.88.69.
nyomóduc

69.88.163.
nyomóduc

69.88.56.
nyomóduc

69.88.122.
nyomóduc

69.88.144.
nyomóduc

69.88.63.
nyomóduc

69.88.116.
nyomóduc

69.88.52.
nyomóduc

69.88.108.
nyomóduc

<u>Tárgy</u>	<u>Fotó, grafika</u>	<u>Installáció</u>	<u>Szöveg</u>
69.88.40. nyomóduc			
69.88.33. nyomóduc			
69.88.44. nyomóduc			
69.88.64. nyomóduc			
69.88.150. nyomóduc			
69.88.47. nyomóduc			
69.88.36. nyomóduc			
69.88.110. nyomóduc			
69.88.103. nyomóduc			
69.88.155. nyomóduc			

Tárgy

Fotó, grafika

Installáció

Szöveg

17.

69.88.100.
nyomóduc

69.88.59.
nyomóduc

69.88.145.
nyomóduc

69.88.117.
nyomóduc

69.88.115.
nyomóduc

69.88.134.
nyomóduc

vászoneresztőn
lelőgő vászon

nyomóasztal
rekonstrukció

Az asztallapon elő-
nyomott vászon, rajta
nyomóduc a mintázás-
hoz

vászoneresztő rekonstrukció

200 x 100 x 5 cm asztallap
100 cm magasságban
(fotó alapján)
asztallapra szegezett filc

Kötélverő műhely

A fal

40 x 60 cm-es tabló

A parasztság által termelt kender a köteles mester-mesterség alapanyagául is szolgált.

Önálló kötelesecéh Somogyban elsőként 1825-ben alakult Kaposváron.

Gyári méreteket e mesterség a XIX. század utolsó harmadától öltött, ugyanakkor jelentős szerepet töltöttek be a még önállóságukat megtartó mezővárosi mesterek is.

Az iparos a kendert több munkafázison keresztül dolgozta fel (gerebenezés, fonás, zsinorozás, szálazás, csülkölés, stb). A munkaeszközök közül a legjelentősebbek a fonó, a zsinorozó, és a szála-zó gépek voltak.

A gerebenezést követően a minőségileg különféle kenderszálból más-más típusú kötelet állítottak elő.

A jó minőségű szálakenderből istráng, kötőfék, rudazókötel készült. Ezek a típusú kötelek voltak kitéve leginkább az igénybevételnek, míg a kócból borjúkötelet, kócmadzagot állítottak elő.

A mesterségnek nagy volt a helyigénye. A műhely csak a különböző munkafázisok előkészítésére és a rövidebb termékek gyártására volt alkalmas.

Ha hosszú kötelet akartak gyártani, akkor az

84.1.1.
szálazógép "Skír"

84.1.2.
fonógép "Spin masin"

84.1.3.
fonókerék "Spin rád"

84.1.4.
huger "Stangli"

84.1.5
Szálazó "lher"

84.1.6.
szálazó lher

84.1.7.
szálazó lher

84.1.8.
szálazó lher

A "lherek" tárolásához kovácsolt vassal tartott fűrészelt deszkalap.

udvaron vagy az utcán állították fel a gépeket.
A kötélgyártók áruikat helyben és vásárokon értékesítették.

Tárgy -----	Fotó, grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----
34.1.9. szárazó lher			
84.1.10. szárazó lher			
84.1.11. szárazó lher			
84.1.12. zsinorozó lher			
84.1.13. zsinorozó lher			
84.1.14. zsinorozó lher			
84.1.15. zsinorozó lher			
84.1.16. zsinorozó lher			
84.1.17. zsinorozó lher			
84.1.18. zsinorozó lher			

Tárgy

Fotó, grafika

Installáció

Szöveg

21.

84.1.19.
zsinorozó lher

84.1.20.
zsinorozó lher

84.1.21.
zsinorozó lher

84.1.22.
zsinorozó lher

84.1.23.
zsinorozó lher

84.1.24.
zsinorozó lher

84.1.25.
zsinorozó lher

84.1.26.
zsinorozó lher

84.1.27.
gereben "Hekl"

84.1.28.
csülkölő "Más snába"

Tárgy -----	Fotó, grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----	22.
84.1.29. csülkölő "Más snába"				
84.1.30. csülkölő "Más snába"				
84.1.31. vetélődeszka (Gurtni szövéshöz)				
84.1.32. vetélődeszka gurtni szövéshöz				
84.1.33. vetélődeszka gurtni szövéshöz				
84.1.34. vetélődeszka gurtni szövéshöz				
84.1.35. szálazó henger				
84.1.36. zsinorozó henger				
84.1.37. zsinorozó henger				

Tárgy -----	Fotó, grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----	23.
84.1.38. zsinorozó henger				
84.1.39. zsinorozó henger				
84.1.40. "Kluder"				
84.1.41. "Kluder"				
84.1.42. "Kluder"				
84.1.43. zsinorozó horog				
84.1.44. zsinorozó horog				
84.1.45. zsinorozó horog				
84.1.46. zsinorozó horog				
84.1.47. zsinorozó horog				

Tárgy -----	Fotó, grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----
84.1.48. zsinorozó horog			
84.1.49. zsinorozó horog			
84.1.50. zsinorozó horog			
84.1.51. zsinorozó horog			
84.1.52. zsinorozó horog			
84.1.53. zsinorozó horog			
84.1.54. zsinorozó horog			
84.1.55. zsinorozó horog			
84.1.56. zsinorozó horog			
84.1.57. zsinorozó horog			

<u>Tárgy</u>	<u>Fotó, grafika</u>	<u>Installáció</u>	<u>Szöveg</u>
84.1.58. zsinorozó horog			
84.1.59. fonó horog			
84.1.60 fonó horog			
84.1.61. fonó horog			
84.1.62. fonó horog			
84.1.63. fonó horog			
84.1.64. fonó horog			
84.1.65. fonó horog			
84.1.66. fonó horog			
84.1.67. fonó horog			

Tárgy -----	Fotó, grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----
84.1.68. fonó horog			
84.1.69. fonó horog			
84.1.70. fonó horog			
84.1.71. fonó horog			
84.1.72. fonó horog			
84.1.73. fonó horog			
84.1.74. fonó horog			
84.1.75. fonó horog			
84.1.76. fonó horog			
84.1.77. fonó horog			

Tárgy -----	Fotó, grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----
84.1.78. fonóhorog			
84.1.79. fonó horog			
84.1.80. "Knipp hok"			
84.1.81. "Knipp hok"			
84.1.82. "snir preet"			
84.1.83. "Snir preet"			
84.1.84. "Snir preet"			
84.1.85. gépkulcs			
84.1.86. gépkulcs			
84.1.87. szárazó kampó kötőfékszárhoz			

<u>Tárgy</u>	<u>Fotó, grafika</u>	<u>Installáció</u>	<u>Szöveg</u>
84.1.88. fonópálca			
84.1.89. fonópálca			
84.1.90. fonópálca			
84.1.94. zsinorozó			
kóc babák a falra akasztva kovácsolt vasszögekre			

Mézesbábos műhely

40 x 60 cm-es tabló

A bábosság vagy más néven a mézeskalácsosság közkedvelt kisipar volt Magyarországon.

A mesterséget már a középkorban is művelték e területen, csak a céhesedése indult meg német hatásra a XVII. sz. elején.

Somogyban 1719-1858 között működő iparosok az 1719-ben kiváltságot nyert budai mézeskalácsos céhhez csatlakoztak.

A többnyire ajándékba vásárolt báb mézből, cukorszirupból és finomlisztből készült.

A díszes árú mellett a mesterek sütöttek stanglit is, melyet fűszerekkel ízesítettek.

A mézeskalácsot még a XVIII. század folyamán is díszesen vésett nyomóducok segítségével formázták.

A XIX. sz.-ban jelentek meg a bádogból hajlított szaggatókkal kiszúrt formák.

A szaggatott tésztát sütés után különböző színű ételfestékkel színesre díszítették (eizolták). A bábsütők termékeiket búcsúkon, vásárokon és piacokon értékesítették. E sokadalmak kedvelt itala volt a méhser és a márc.

Jelentős volt a bevételük a lépesméz melléktermékének, a méhviasznak a feldolgozásából, a húzott, öntött és mártott gyertyákból és a búcsújáróhelyeken árusított viaszofferekből is.

1.sz.n.
cégtábla

műhelyen kívül a falon

Tárgy	Fotó, grafika	Installáció	Szöveg	30.
1.sz.n. ring		bejárati ajtó rekonstrukció		
		A fal		
63.517.1. olvasztóüst		rajta félkész gyertyák		
		B fal		
63.472.1. teknő				
73.54.40. tésztakidolgozó				
73.55.30.1-9. fiókos szekrény				
73.55.29.1-7. fiókos szekrény				
73.54.41.1-3. mérlegasztal + aljában papírzacskók				
63.450.1. kefe				

<u>Tárgy</u>	<u>Fotó, grafika</u>	<u>Installáció</u>	<u>Szöveg</u>
1.sz.n. kétserpenyős mérleg			
63.455.1. liszlapát			
63.440.1. súly			
63.442.1. súly			
1.sz.n. súly			
1.sz.n. súly			
1.sz.n. súly			
63.458.1. szita			
1.sz.n. szita			
1.sz.n. szita			

Tárgy	Fotó, grafika	Installáció	Szöveg
-------	---------------	-------------	--------

32.

kemence rekonstrukció
kemence téglából rakva
külső meszeléssel

szárító:
szélesség: 120 cm
magasság: 110 cm
mélység: 60 cm
sütő: (két tepsis)
szélesség: 120 cm
mélység: 60 cm
magasság: 30 cm.

1.sz.n.
bádogtepsi

1.sz.n.
bádogtepsi

63.475.1.
szárítórács

C fal

1.sz.n.
készterméket tároló
láda
a ládában készárú

D fal

86/19.
gyúróasztal
(egyik felén a tészta-
szaggatás munkafázisa,
a másikon a díszítés
munkafázisa kerül be-
mutatásra.)

D fal falára

5847.
nyomófa

5845.
nyomófa

2912.
nyomófa

2913.
nyomófa

2915.
nyomófa

740.
nyomófa

741.
nyomófa

<u>Tárgy</u>	<u>Fotó, grafika</u>	<u>Installáció</u>	<u>Szöveg</u>
73.55.23. szaggató			
73.55.26. szaggató			
73.55.20. szaggató			
73.55.16. szaggató			
73.55.10. szaggató			
73.55.13. szaggató			
73.55.11. szaggató			
73.55.12. szaggató			
az asztalon nyújtott konzervált tészta elő- készítve szaggatáshoz			
73.54.36. szaggató			

Tárgy -----	Fotó, grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----
73.54.27. szaggató			
73.55.15. szaggató			
73.55.25. szaggató			
73.55.18. szaggató			
63.245.1. szaggató			
63.240.1. szaggató			
63.312.1. szaggató			
5854. nyomófa			
5846. nyomófa			
63.154.1. nyomófa			

Tárgy	Fotó, grafika	Installáció	Szöveg	36.
63.149.1. nyomófa				
63.179.1. nyomófa				
73.54.13. narancshéjvágó				
73.55.31.1. sodrófa				
63.649.1. fakanál				
63.467.1. cukroskanál				
73.54.5. tésztaszéletelő				
73.54.4. tésztavágó kard				
63.471.1. tésztaszél beverőfa				
63.461.1-2. vágott mandula tároló				

<u>Tárgy</u>	<u>Fotó, grafika</u>	<u>Installáció</u>	<u>Szöveg</u>
63.456.1. fakard			
73.55.8. fakard			
73.54.3. tésztaegyengető			
73.54.2-4. tésztajelölő			
73.54.2.2. tésztajelölő			
előkészített félkész árú		fűrészelt deszkalap	
63.429.1. bábcifrázó			
63.431.1. bábcifrázó			
63.430.1. bábcifrázó			
63.444.1. papírvágó lyukasztó			

<u>Tárgy</u>	<u>Fotó, grafika</u>	<u>Installáció</u>	<u>Szöveg</u>
73.54.43. kiverővas sallanghoz			
73.54.45. ütőfa vaskiverőhöz			
1.sz.n. bádóg festékeverő tálka			
1.sz.n. bádóg festékeverő tálka			
1.sz.n. bádóg festékeverő tálka			
1.sz.n. bádóg festékeverő tálka			
1.sz.n. habverő			
1.sz.n. habverő			
1.sz.n. festékeverő ecset			
1.sz.n. festékeverő ecset			

Tárgy

Fotó, grafika

Installáció

Szöveg

39.

l.sz.n.
lapos festékkeverő lapát

l.sz.n.
díszítő tutuka

l.sz.n.
díszítő tutuka

sallangok és papírképek

Takács mesterség

40 x 60 cm-es tabló

A takácsmesterség a középkor óta folyamatosan férfimunka volt.

A paraszti gazdálkodásban évszázadokon keresztül jelentős helyet foglalt el a kender és len megmunkálása. Bár a kender- és lenfeldolgozás tipikusan a parasztcsaládok nőtagjainak volt a feladata, mégis sok helyen a fonalat szövésre mestereknek, takácsoknak adták ki.

A céhrendszer idejében két nagyobb rendre oszlottak: hímestakácsok (magyar takács), illetve sávolyos takácsok (német takács). A hímestakácsok sima vásznat és piros - kék mintás hímes szötteseket készítettek, míg a sávolyosok a hímek mellett még damasztyszerű asztalterítőket, finomabb vásznakat is előállítottak főként módos parasztok és városi polgárok megrendelésére.

A megyében működő takácsok önálló céhet először Igalban 1723-ban hoztak létre. A karádiak 1748-ban, a kéthelyiek 1830-ban, a Marcaliak 1840-ben, a szakácsiak 1845-ben.

A takácsok az általuk ismert mintákat mintakönyvbe rajzolták, amiből a megrendelők választhattak.

Az 1855-ben készült Gölléből származó mintakönyv 51 lapnyi terjedelemben tartalmaz szöttesterveket. A parasztság által szőtt és takácsnál rendelt tex-

Tárgy	Fotó, grafika	Installáció	Szöveg	41.
78.13.1. dísztrölköző		105 x (49+23+50) x 165 cm- es vitrinben	tíliák a népi kultúra minden területén felhasználásra kerültek, így a lakáskultúrában, viseletben, és a gazdaságban egyaránt.	
78.13.2.3. kosárruha		30 cm-es lábazat		
78.14.1-2. kosárruha				
78.14.3. abrosz				
78.15.1-4. trölköző				
78.18.30-32. kosárruha				
78.22.1. abrosz				
78.22.2-3. kosárruha				
78.30.1. dísztrölköző				

Tárgy	Fotó, grafika	Installáció	Szöveg	42.
31.5.1-4. törölköző				
84.2.1-10. törölköző				
84.2.11-20. kosárruha				
84.2.21.-28. abrosz				
72.40.3. csévéelő				
72.40.4. gombolyító				
72.40.2.1. csévetartó				
54.326.1. mángorló		198 x (49+33+50) x 165 cm- es vitrin, 30 cm-es lába- zattal		
63.659.1. mángorló				
65.84.1. mángorló				

Tárgy -----	Fotó. grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----	43.
73.39.1. takácsmintakönyv				
73.12.6. vasaló				
73.126.5. vasaló				
75.5.1. vasaló				
73.35.303. mángorló				
70.5.1. mosófa				
1.sz.n. mángorlószerkezet	Csévéző takácsmester Fotó : 3782.	150 x 227 cm pozdorja		

Vásár

95044

600 x 220 cm-es funérlemez
háttér rajta a vásári forga-
tag fotója

2 db sátor

40 x 60 cm-es tabló

Vásártartási jogot először a török idők után a tör-
téneti Somogy megyében Szigetvár (1700), majd Ka-
posvár (1703) kapott.

A megyében a XVIII. sz.-ban mindössze 22 mezőváros
illetve uradalom rendelkezett vásártartási joggal.
A XIX. sz. elején a vásároshelyek száma tizenhárom-
mal növekedett. A század második felében vásártar-
tási joggal rendelkező települések száma 31 volt, a
vásárok száma pedig 123. A vásárok több funkciót is
betöltöttek, elsődlegesen mégis a gazdasági jelle-
gük dominált. Dél-Dunántúl lakossága, így a somogyi
nép is a megye vásárain kívül a baranyai (Pécs, Mo-
hács, Siklós), a veszprémi és a kanizsai vásárokat
látogatta szívesen.

Marcali az évente négyszer tartható vásár privilé-
giumához Széchenyi Antal helyi birtokos kérésére
1772-ben jutott. A vásártartás napjait az alábbi-
akban határozták meg:

Március 25.	Gyümölcsoltó Boldog Asszony napján
Május 1.	Filep napján
Július 25.	Jakab napján
November 5.	Imre napján.

Ha e napok vasárnapra estek, akkor hétfőn tartották
meg a vásárt.

Ugyancsak a Széchenyi család kérte meg 1818-ban a heti piactartás lehetőségét is. A vásár jól jövedelmezett a településnek, alapja a helypénz és a vám volt.

Ezt egészítették ki a különböző szolgáltatások díjai.

A vásári rendtartás meghatározta a vásár kezdetét, helyét, az árusok elhelyezkedésének rendjét és az adás-vevés szabályszerű mozzanatait is.

A rend őre a vásárbíró volt, aki a helypénzek beszedésén túl még vitás esetekben bíraskodott is.

A vásározók körét a helybeli mesterek, a környékbeliek, és az időszakonként megjelenő vándorárusok (drótosok, üvegesek, stb) adták.

A sátras árusoknak előre lefoglalt helyük volt, míg a többiek a portékától függően szekérről, földre te ítt ponyváról, hátról, bugyorból árusítottak.

40 x 60 cm-es tábló

Kötélgyártók árszabása 1793-ból	F	d	x.
Bor vonyo kötélnek jo kenderb(ül)			
fontya		33	
Hátulsó szála Istráng			5
Első szála Istráng Posztillionnak			
való			10
Közönséges hatulsó Istráng			4
Első Közönséges hoszu Postilion			
Istráng			8
Rudalló Kötélnek ölle szálla		8	
Simpla Kötéfék Szálla			4

Tárgy	Fotó, grafika	Installáció	Szöveg	46.
			Rúdallo Kötél(nek) öle csöpöb(ül) (csepüből)	5
			Duppla kötéfék szálla	8
			Ökôr Kötél csatos	5
			Csatt nélkül d	4
			Egy csapónak való Heftes Madzagnak fontva	40
			Tehény Kötél Csatt nélkül	2 1/2
			Egy szál az approbb Kôtelekbül nagyobb szerü	3 1/2
			Kissebb szerü	2 1/2
			Leg kissebb szerü	1 1/2
			Nyakló jo Qualitású	25
			d Alább való	20
			Ruha Szárasztó Kötélnek ölle száláb(ul) 5 d Alább valonak ölle	2
			Spagátának fonttya	40
			Egy nyüg Ló szörrel vegyest	4
			Hevedernek ölle	15
			Keskennyebb	7
			Kender hám	20
			Pányva Kötélnek öle Ló szörrel vegyest	8
		40 x 60 cm-es tablóra	Takácsok árszabása 1793-ból	
			30-as Vászony(nak) réfféért, mely(nek) 1. funtyáb(ul) 4 réff lészen	7
			28-as melly(nek) 1. ftyáb 4 réff lészen	6
			26-as melly(nek) 1. ftyáb 3 1/2 réff lészen	5
			22.21.	5
			20-as	4 1/2
			18-as	4 1/2

Tárgy	Fotó, grafika	Installáció	Szöveg	47.
			16-as	4 1/2
			14-estül	4
			12-ötül	3 1/2
			10-tül	3
			9-es. 8-as. 7-es 6-ostul.	2 1/2
			Párnának való kittöltül, melly vékonyabb	5 1/2
			Melly vastagabb	5
			Merő Sávolos Abrosznak réffétül	9
			Asztal Keszkenőnek valótul	5
			Asztal keszkenőnek való Kamuka szövés réffétül	7
			Abrosznak való Kamuka szövés réffétül	8
			Mellynek penig szélessége lészen eöt fertály	9
			Minnyájának tudtára adattatik, hogy ennek utánna sem az vetéséért, sem pedig az Csirizéért semmit venni ne merészellenek.	

mézesbábos sátor teljes
árúkészlettel felszerelve

az árusító mesterné

baba

.....
alsószoknya

.....
alsószoknya

Tárgy

Fotó, grafika

Installáció

Szöveg

48.

69.5.5.
felsőszoknya

82.29.6.
blúz

.....
kendő

.....
cipő

kékfestő sátor teljes
árúkészlettel felszerelve

az árusító mester

baba

.....
pantalló

.....
cipő

.....
ing

.....
mellény

köteles mester árúkészlete

állvány

Tárgy	Fotó, grafika	Installáció	Szöveg	49.
fazekas árukészlete		földre terített ponyva		
azökedencsi női viselet		baba		
78.19.13. alsószoknya				
78.19.14. alsószoknya				
78.19.15. alsószoknya				
78.27.23. szoknya				
78.27.25. blúz				
78.19.19. kötény				
78.19.8. kendő				
78.15.44. csizma				
somogyszentpáli lány viseletben		baba		
80.4.8. alsószoknya				

Tárgy -----	Fotó, grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----
80.4.9. alsószoknya			
80.4.10. alsószoknya			
73.133.7. blúz			
73.133.8. szoknya			
..... kötény			
..... cipő			
horvátkúti női viselet		baba	
78.19.16. alsószoknya			
78.19.17. alsószoknya			
78.19.18. alsószoknya			
84.2.64. szoknya sötétkék, fehér apró mintázattal			

Tárgy Fotó, grafika Installáció Szöveg

84.2.55.
blúz

.....
kötény

78.20.2.
kendő

.....
cipő

Díszműkovács

40 x 60 cm-es tabló

A lakatosság a kovácmesterságból vált ki és önálló sodott már a XIV. század folyamán.

A későbbi századokban e mesterség még tovább tagolódott. Közülük a műlakatosok, más néven a díszműkovácsok tudásukat művészi színvonalra fejlesztették, ugyanakkor termékeik egy része a hagyományos parasztkovácsokéval azonos volt.

Műhelyberendezésük hasonlóságot mutatott más vasművesekéhez.

A legfontosabb lakatosmunkák a zárok és a kulcsok voltak, de vasalásokat, pántokat, reteszeket is készítettek.

Marcali híres díszlakatos a Hichman Béla (1887-) volt, aki kapuk, ablakrácsok, korlátok készítésével az épületek arculatát sajátos módon befolyásolta.

A fal

75.11.107.
cégérkulcs

75.11.100.
ipariskolai levél
keretben

75.11.101.
bizonyítvány 1911-ből

<u>Tárgy</u>	<u>Fotó, grafika</u>	<u>Installáció</u>	<u>Szöveg</u>	53.
75.11.103. oklevél 1958.				
75.11.104. oklevél 1929.				
75.11.105. oklevél 1927.				
			B fal	
75.11.109. cégér tartozékai, dí- szek és azok darabjai 39 db		50 x 198 x 220 cm vitrin		
75.11.108. kovácsolt dísz				
75.11.110. farönk				
75.11.1. álló				
		tűztér rekonstrukció		
81.18.342.1-7. fújtató állvánnyal				

Tárgy -----	Fotó. grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----	54.
81.18.341. polc, rajta szerszámok				
75.11.31. - 75.11.45. üllőbetétek				
75.11.3.- 75.11.7. kalapácsok (díszverő, nyújtó, hororító és szegecselő)				
75.11.23. mintázókalapács				
75.11.46. mintázóvas				
75.11.47. díszbeverő hororító				
75.11.48. kéziszorító				
75.11.51. satuhoz lyukasztó				
75.11.49. szegecselő				
75.11.52. dörzsfűrő				

Tárgy -----	Fotó, grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----	55.
75.11.53. nyelesvágó				
75.11.54. szegecselő				
75.11.8. hidegvágó				
75.11.56.-75.11.58. hidegvágók				
75.11.14. vastartó		B fal falára		
81.18.340. szerszámtartó polc				
75.11.15. lyukasztó				
75.11.16. falvéső				
75.11.19. kézi mintázó				
75.11.20 szorítószerszám				

Tárgy

Fotó, grafika

Installáció

Szöveg

56.

75.11.24.1-2.
menetvágó

75.11.25.
vasbilincs

75.11.30.
idomitószerszám

75.11.50.
anyacsavarhajtó kulcs

75.11.55.
lyukfúró bővítő

75.11.67 -75.11.72.
lyukbővítő dörzsfúró

75.11.98.
fadoboz menetvágókkal
29 db

75.11.99.
fadoboz menetvágókkal
29 db

75.11.96.
kőszőrűgép

Cipész műhely

40 x 60 cm-es tabló

A cipészek a vargák, csizmadiák utódai, akik lábbeli készítésével és javításával foglalkoztak. A cipésmesterek XIX. sz. első felében jelentek meg a mezővárosokban, akik méret alapján lábhoz igazodó lábbeliket készítettek női és férfi megrendelőiknek.

A városi divatot követő cipészek egyes vidékeken jelentős izlésformáló hatással voltak a paraszti, elsősorban a női viseletre. A cipésmester a XIX. sz. második felétől napjainkig a magyar falusi kisipar egyik legjellegzetesebb képviselője.

82/303
cégtábla

bejárati boltív bal oldalán

A fal

82/311
szabóasztal82/309
tükör

B fal

82/312
kaptafa stelázsli
4 db

<u>Tárgy</u>	<u>Fotó, grafika</u>	<u>Installáció</u>	<u>Szöveg</u>
--------------	----------------------	--------------------	---------------

58.

82/313
100 pár kaptafa

C fal

82.6.1.
cipézasztal

Ablakkeret párkánnyal, rajta
apró szerszámok.
félretűrt kékfestős függönyel

82.6.2.
suszterszék

82.6.3.
talpszélvas

82.6.4.
sark-vas

82.6.5.
talpszélvas

82.6.6.
"Klengvas"

82.6.7.
szegelő ár

82.6.8.
talpszélvas

<u>Tárgy</u>	<u>Fotó, grafika</u>	<u>Installáció</u>	<u>Szöveg</u>
82.6.9. kireszelő			
82.6.10 "rádli"			
82.6.11. ampasz			
82.6.12. ampasz			
82.6.13. szíjvágó			
82.6.14. csavarhúzó			
82.6.15. talpszélvas			
82.6.16. rádli			
82.6.17. talpszélvas			
82.6.18. suszter kalapács			

<u>Tárgy</u>	<u>Fotó, grafika</u>	<u>Installáció</u>	<u>Szöveg</u>
82.6.19. varró ár			
82.6.20 szegelő ár			
82.6.21. szegelő ár			
82.6.22. szegelő ár			
82.6.23. bekötő ár			
82.6.24. szegelő ár			
82.6.25. bekötő ár			
82.6.26. reszelő			
82.6.27. reszelő			
82.6.28. reszelő			

<u>Tárgy</u>	<u>Fotó, grafika</u>	<u>Installáció</u>	<u>Szöveg</u>
82.6.29. kireszelő			
82.6.30. kireszelő			
82.6.31. faragó cipéskés			
82.6.32. cipéskés			
82.6.33. kócvágó			
82.6.34. kócvágó			
82.6.35. faragó cipéskés			
82.6.36. talpkaparó			
82.6.37. falc fogó			
82.6.38. fahúzó			

Tárgy -----	Fotó, grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----
82.6.39. fahúzó			
82.6.40. lyukasztó			
82.6.41. harapófogó			
82.6.42. cipőkanál			
82.6.43. cipőkanál			
82.6.44. fenőkő			
82.6.45. vaskaptafa			
82.6.46. beverő			
82.6.47. kleingvas			
82.6.48. talpszélvas			

Tárgy -----	Fotó, grafika -----	Installáció -----	Szöveg -----
82.6.50. faszögtartó edény			
82.6.51. 4 rekeszes szögtartó doboz			
82.6.52. sámfa			
82.6.53. sámfa			
82.6.54. sámfa			
82.6.55. sámfa			
82.6.56. sámfa			
82.6.57. sámfa			
82.6.58. tűtartó párna			
82.6.59. finom fonál varrócérna			

<u>Tárgy</u>	<u>Fotó, grafika</u>	<u>Installáció</u>	<u>Szöveg</u>
82.6.60. sámfa			
82.6.61. sámfa			
82.6.62. politúr-festék			
82.6.63. talpfényesítő			
82.6.64. talpfényesítő			
82.6.65.1-2. cipőfelsőrész			
82.6.66. számmozó vas			
82.6.67. diszító vas			
82.6.68. barna szurok			
82.6.69. fekete szurok			

Tárgy

Fotó, grafika

Installáció

Szöveg

82.6.70.1-2.
fekete viasz

82.6.71.
barna viasz

